Choctaw

El **choctaw**, tradicionalment parlat pels amerindis choctaws del sud-oest dels Estats Units, és una llengua de la família muskogi. Encara que el chickasaw sovint és considerat un dialecte del choctaw, una documentació més àmplia del chickasaw ha demostrat que el choctaw i chickasaw són millor tractats com a llengües diferents però estretament relacionades.[2]

Choctaw	
Chahta' anumpa	
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
11.172 (2000)[1] 10.343 (2010) principalment a Oklahoma	
Parlants nadius	9.200
Parlat a	Estats Units
Autòcton de	Louisiana, Mississipí i Tennessee
Classificació lingüística	
llengua humana llengües ameríndies llengües muskogi	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet llatí
Codis	
ISO 639-2	cho
ISO 639-3	cho (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=cho)
SIL	cho
Glottolog	choc1276 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/choc1276)
Ethnologue.com	cho (http://www.ethnologue.com/language/cho)
UNESCO	896 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-896.html)
IETF	cho
Endangeredlanguages.com	1692 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/1692)

Contingut

Ortografia
- Byington (Original)
- Byington/Swanton (Lingüístic)
- Modern (choctaw de Mississipí)
- Modern (variant lingüístic)

Dialectes

Fonologia
- Consonants
- Vocals

Gramàtica

Notes

Referències

Enllaços externs

Ortografia

La llengua choctaw escrita es basa en la versió anglesa de l'alfabet llatí i va ser desenvolupat en conjunt amb el programa de la civilització dels Estats Units a principis del segle XIX. Encara que hi ha altres variacions de l'alfabet choctaw, els tres més comuns són el Byington (Original), el Byington/Swanton (Lingüístic), i Modern (choctaw del Mississipí).

Byington (Original)

	Nasalized	Dipthongs
A Ʋ B Ch E F H I K L Hl M N O P S Sh T U W Y	A̲ I̲ O̲ U̲	Ai Au
a ʋ b ch e f h i k l hl m n o p s sh t u w y	a̲ i̲ o̲ u̲	ai au

Alfabet choctaw "pronunciat" com es troba al Chahta Holisso Ai Isht Ia Vmmona, 1800s.

Byington/Swanton (Lingüístic)

	Nasalized	Dipthongs
A Ạ B Ch E F H I K L Ł M N O P S Sh T U W Y	A^n I^n O^n U^n	Ai Au
a ạ b ch e f h i k l ł m n o p s sh t u w y	a^n i^n o^n u^n	ai au

L'alfabet lingüístic choctaw com es troba al *Choctaw Language Dictionary* de Cyrus Byington i editat per John Reed Swanton, 1909.

Modern (choctaw de Mississipí)

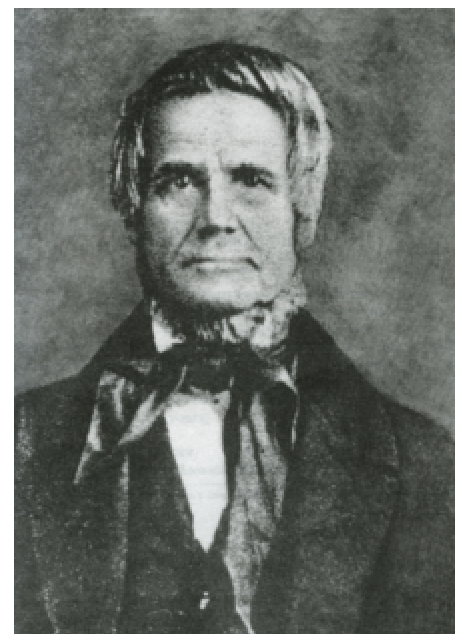
A Á A̲ Ai B Ch E F H I Í I̲ K L Lh M N O Ó O̲ P S Sh T W Y

a á a̲ ai b ch e f h i í i̲ k l lh m n o ó o̲ p s sh t w y

L'alfabet modern choctaw com l'usa actualment la Banda Mississipí d'indis choctaw.

Modern (variant lingüístic)

Moltes de les publicacions dels lingüistes sobre la llengua choctaw utilitzen una lleugera variant de l'ortografia "moderna" que apareix aquí, on les vocals llargues s'escriuen com a duplicades. En la versió "lingüística", l'accent agut indica la posició de l'accent de to, més que la longitud de la vocal. La discussió de la gramàtica choctaw següent utilitza la variant lingüística de l'ortografia.

Rev. Cyrus Byington treballà vora 50 anys traduint la Bíblia al choctaw. Va romandre amb els choctaws al Mississipí abans de la deportació i els va seguir an nou Territori Indi (Oklahoma) després del seu 'trasllat'.

Dialectes

Hi ha tres dialectes del choctaw (Mithun 1999):

1. Choctaw "natiu" de la Nació Choctaw al sud-est d'Oklahoma
2. Choctaw del Mississipí a Oklahoma en la Nació Chickasaw del centre-sud d'Oklahoma (vora Durwood)
3. Choctaw del Banda Mississipí d'indis choctaw vora Philadelphia (Mississipí)

Altres parlants viuen vora Tallahassee, Florida, i amb els koasatis a Louisiana, i també uns pocs parlants viuen a Texas i Califòrnia.[3]

Fonologia

Consonants

	Labial	Alveolar		Palatal	Velar	Glotal
		central	Lateral			
Nasal	m	n				
Oclusiva[1]	p b	t			k	ʔ[2]
Africada				tʃ		
Fricativa	f	s[3]	ɬ	ʃ[3]		h
Aproximant			l	j	w	

Vocals

	Curta[1]	Llarga	Nasal[2]
Frontal tancada	i	iː	ĩː
Semitancada posterior	o	oː	õː
Tancada central	a	aː	ãː

1. ^ En síl·labes tancades, [ɪ], [ʊ], i [ə] esdevé com a variant al·lòfona d'/i/, /o/, i /a/. L'ortografia tradicional distingeix les al·lòfones laxes de les vocals tenses però no distingeix.
2. ^ Les nasals no es distingeixen per la duració com les vocals orals. Tanmateix les vocals nasal són fonèticament llargues, suggerint un fonema subjacent /N/.

Gramàtica

Els verbs tenen una conjugació complexa, que inclou fins a tres prefixos i cinc sufixos. Els primers indiquen persona, marca de frase negativa o afirmativa i aspectes relacionats amb la concordança. Els sufixos indiquen valència, temps, mode i modalitat oracional. L'aspecte es marca en determinats paradigmes verbals mitjançant infixos.

Els substantius poden presentar flexió segons cas, posseïdor i classe semàntica. Aquesta variabilitat acostuma a expressar-se mitjançant sufixos.

Notes

1. Cens dels Estats Units del 2000 (http://www.mla.org/map_data_results&mode=lang_tops&SRVY_YEAR=2000&lang_id=916) d'ells 5.420 parlants a Mississipí, 3.375 a Oklahoma, 475 a Texas, 384 a Califòrnia i 199 a Arkansas.
2. Munro 1984
3. Cens dels Estats Units del 2000 (http://www.mla.org/map_data_results&mode=lang_tops&SRVY_YEAR=2000&lang_id=916) d'ells 5.420 parlants a Mississipí, 3.375 a Oklahoma, 475 a Texas, 384 a Califòrnia i 199 a Arkansas.

Referències

- Broadwell, George Aaron. (2006). *A Choctaw reference grammar*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Broadwell, George Aaron. (1991). "Speaker and self in Choctaw". *International Journal of American Linguistics*, *57*, 411-425.
- Byington, Cyrus. (1915). *A dictionary of the Choctaw language*. J. R. Swanton & H. S. Halbert (Eds.). Bureau of American Ethnology bulletin 46. Washington, D.C.: Government Printing Office. (Reprinted 1973 & 1978).
- Davies, William. (1986). *Choctaw verb agreement and universal grammar." Reidel.*
- Downing, Todd. (1974). *Chahta anompa: An introduction to the Choctaw language* (3rd ed.). Durant, OK: Choctaw Bilingual Education Program, Southeastern Oklahoma State University.
- Haag, Marcia, and Willis, Henry. (2001). *Choctaw Language & Culture: Chahta Anumpa*, University of Oklahoma Press.
- Haag, Marcia, and Fowler, Loretta. (2001). *Chahta Anumpa: A Choctaw Tutorial CD-ROM*, University of Oklahoma Press.
- Heath, Jeffrey. (1977). Choctaw cases. *Proceedings of the Berkeley Linguistic Society*, *3*, 204-213.
- Heath, Jeffrey. (1980). Choctaw suppletive verbs and derivational morphology.
- Howard, Gregg; Eby, Richard; Jones, Charles G. (1991). *Introduction to Choctaw: A primer for learning to speak, read and write the Choctaw language*. Fayetteville, AR: VIP Pub.
- Jacob, Betty. (1980). Choctaw and Chickasaw. Abstract of paper delivered at the 1978 Muskogean conference. *International Journal of American Linguistics*, *46*, 43.
- Jacob, Betty; Nicklas, Thurston Dale; & Spencer, Betty Lou. (1977). *Introduction to Choctaw*. Durant, OK: Choctaw Bilingual Education Program, Southeastern Oklahoma State University.
- Mithun, Marianne. (1999). *The languages of Native North America*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 0-521-23228-7 (hbk); ISBN 0-521-29875-X.
- Munro, Pamela. (1987). Some morphological differences between Chickasaw and Choctaw. In P. Munro (Ed.), *Muskogean linguistics* (pp. 119–133). Los Angeles: University of California at Los Angeles, Department of Linguistics.
- Munro, Pamela (Ed.). (1987). *Muskogean linguistics*. UCLA occasional papers in linguistics (No. 6). Los Angeles: University of California at Los Angeles, Department of Linguistics.
- Nicklas, Thurston Dale. (1974). The elements of Choctaw. (Doctoral dissertation, University of Michigan, Ann Arbor).
- Nicklas, Thurston Dale. (1975). Choctaw morphophonemics. In J. Crawford (Ed.), *Studies in southeastern Indian languages* (pp. 237–249). Athens: University of Georgia.
- Nicklas, Thurston Dale. (1979). *Reference grammar of the Choctaw language*. Durant, OK: Choctaw Bilingual Education Program, Southeastern Oklahoma State University.
- Pulte, William. (1975). The position of Chickasaw in Western Muskogean. In J. Crawford (Ed.), *Studies in southeastern Indian languages* (pp. 251–263). Athens: University of Georgia.
- Ulrich, Charles H. (1986). Choctaw morphophonology. (Doctoral dissertation, University of California, Los Angeles).
- Ulrich, Charles H. (1987). Choctaw g-grades and y-grades. In P. Munro (Ed.), *Muskogean linguistics* (pp. 171–178). Los Angeles: University of California at Los Angeles, Department of Linguistics.
- Ulrich, Charles H. (1987). Choctaw verb grades and the nature of syllabification. In A. Bosch, B. Need, & E. Schiller (Eds.), *Papers from the 23rd annual regional meeting*. Chicago: Chicago Linguistic Society.
- Ulrich, Charles H. (1988). The morphophonology of Choctaw verb roots and valence suffixes. In W. Shipley (Ed.), *In honor of Mary Haas: From the Haas Festival conference on Native*

American linguistics (pp. 805–818). Berlin: Mouton de Gruyter. ISBN

Enllaços externs

- Cyrus Byington (1870) *Grammar of the Choctaw Language* (http://books.google.cat/books?id=n1xiSjMTpQgC&printsec=frontcover&dq=cyrus+byington), American Philosophical Society
- English and Choctaw Definer (http://books.google.cat/books?id=odIPAAAAYAAJ&printsec=frontcover&dq=cyrus+byington)
- Choctaw Dictionary (http://books.google.cat/books?id=P-kNAAAAIAAJ&printsec=frontcover&dq=cyrus+byington)
- Mississippi Band of Choctaw Indians (http://www.choctaw.org/)
- Choctaw Nation of Oklahoma (http://www.choctawnation.com/)
- Choctaw (http://www.albany.edu/anthro/fac/broadwell/choctawsketch2.pdf)